

Lausunto

11.10.2024

Asia: VN/36649/2023

Hallituksen esitys rikoslain 11 luvun muuttamiseksi (vakavien kansainvälisten rikosten kieltämisen kriminalisointi)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

OIKEUSMINISTERIÖLLE

Asia: Suomen tuomariliitto ry:n lausunto Hallituksen esityksestä rikoslain 11 luvun muuttamiseksi (vakavien kansainvälisten rikosten kieltämisen kriminalisointi)

Viite: VN/36649/2023

Oikeusministeriö on pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä laiksi rikoslain 11 luvun muuttamisesta.

Tuomariliitto esittää lausuntonaan seuraavan.

Tuomariliitto toteaa, että Hallituksen esityksessä esitellyn oikeuskäytännön mukaisesti tuomioistuimet ovat tähän asti katsoneet niin holokaustin kieltämisen, vähättelyn kuin puolustelunkin täyttäneen tietyissä yhteyksissä kiihottamista kansanryhmää vastaan koskevan rikostunnusmerkistön. Kiihottamisesta kansanryhmää vastaan tuomitaan sakkoon tai enintään kahden vuoden mittaiseen vankeusrangaistukseen.

Tuomariliitto huomauttaa, että rikoslain sisäisen johdonmukaisuuden ja oikeuskäytännön yhtenäisyyden ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta olisi selvempää, että nyt ehdotetun rikoksen rangaistusasteikosta säädettäisiin samoin kuin on tehty kiihottamisesta kansanryhmää vastaan. Jos niin ei tehdä, vakavan kansainvälisen rikoksen kieltäminen on rikos, joka vanhenee kahdessa

vuodessa tekopäivästä lukien, kun taas kiihottaminen kansanryhmää vastaan vanhenee 5 vuodessa (rikoslaki 8 luku 1 §).

Ottaen huomioon edellä todettu rangaistusalan osittainen päällekkäisyys, lopputulosta ei voi pitää onnistuneena ja se voi johtaa tutkinnan ruuhkien vuoksi siihen, että erityissäännös jää käytännössä soveltamatta ja jatkossakin säännöksen alaan kuuluvat menettelyt tulevat rangaistaviksi kiihottamisena kansanryhmää vastaan. Toisaalta mahdollista on myös se, että erityissäännöksen alaan kuuluvat menettelyt jäävät vanhentuneena suurelta osin rankaisematta, jos niitä ei erityissäännöksen säätämisen jälkeen enää tuoda tuomioistuimiin kansanryhmää vastaan kiihottamisen rangaistussäännöksen perusteella ja teot ehtivät tutkinnan aikana vanhentua.

Tuomariliitto toteaa, että rangaistussäännöksen päällekkäisyyden vuoksi olisi myös toivottavaa, että erityissäännöksen ja yleissäännöksen keskinäisestä suhteesta säädettäisiin lainkonkurrenssiongelmien välttämiseksi.

Lausunnon valmistelu

Lausunnon on valmistellut puheenjohtaja käräjätuomari Tuuli Vänskä ja käräjätuomari Johanna Helminen Tuomariliiton oikeuspoliittisesta valiokunnasta. Lausunto on käsitelty sähköpostitse oikeuspoliittisessa valiokunnassa ja Tuomariliiton hallituksessa.

Helsingissä 11.10.2024

Suomen tuomariliitto – Finlands domareförbund ry

Tuuli Vänskä
puheenjohtaja

Minna Hällström
varapuheenjohtaja

Suomen tuomariliitto - Finlands domareförbund ry toimii tuomioistuinlaitoksen kehittämiseksi sekä sen merkityksen ja tuomarin riippumattoman aseman säilyttämiseksi yhteiskunnassa.

Tuomarikunnanyhteisenä järjestönä Tuomariliitto valvoo ja edistää jäsentensä ammatillisia ja muita yhteisiä pyrkimyksiä.

Hartikainen Linda
Suomen tuomariliitto - Finlands domareförbund ry